



Sinds half december vorig jaar trekt Anatevka langs de Nederlandse theaters en schouwburgen. De productie van Mark Vijn Theaterproducties werd geprezen in de recensies, waarbij werd opgemerkt dat vooral de intimiteit en soberheid waarbinnen de acteurs (Henk Poort als Tevje voorop) kunnen schitteren, zo mooi gecreëerd zijn. En laat dat nou net de bedoeling geweest zijn. AV & Entertainment Magazine sprak er over met geluidsontwerper (en Hoofd Geluid) Ramon van Stee: “Het geluid houden we dicht bij de acteurs. Zij maken in dit stuk namelijk écht de magie.”

Rogier van Rossum over ‘Anatevka’

Rogier van Rossum zit al zo’n 27 jaar in ‘het musicalwereld-je’ en is dus uitgerust met een karrenvracht aan ervaring. Hij noemt de samenwerking met Ramon van Stee – en Mark Vijn Theaterproducties – zeer prettig: “Het is inderdaad geen standaard leveranciersverhaal, maar voor ons is dat vanzelfsprekend. Als je een goed product wil neerzetten dan moet je het zo doen. Je moet je goed voorbereiden en duidelijk maken wat wel of niet goede oplossingen zijn. Communicatie is misschien nog wel het allerbelangrijkst – communicatie tot op ‘draadjesniveau’ welteverstaan.” Zoals verderop te lezen is, wilde Van Stee graag werken met een Alconssysteem en met de Digico SD7. Van Rossum: “Die tafel viel echter buiten het budget. We hebben toen samen verder gekeken en kwamen toen op de SD8 (met een extra rack erbij) uit. Dat paste ook precies bij de wensen van Ramon.” Volgens Van Rossum is de SD8 goed te omschrijven als een tafel met een analoge feel én uitgebreide moderne mogelijkheden: “Toen ik zelf nog musicals deed had ik een stoel of dertig nodig aan effectenracks en had ik een tafel zo groot als een landingsbaan. En dan nog had ik het idee dat ik spullen tekort kwam. Toen Digico met deze tafel kwam had ik direct het idee dat ik dat ding een jaar of tien geleden had moeten hebben. Alles zit erin, niet alleen qua software, maar ook qua automatisering. Hij heeft zestig kanalen. Voor een grote musical is dat wellicht de helft te weinig, maar voor Anatevka kan het precies – al zit ‘ie dan ook wel echt vol.” Ook Van Rossum benadrukt de intimiteit van het geluid bij Anatevka. “Het is mooi om te horen hoe er zo’n naturel geluidsbeeld gecreëerd is. Het is heel integer en je hoort eigenlijk geen speakers. Wat dat betreft is het echt goed gedaan en vormt het een visitekaartje voor iedereen die er bij betrokken is.”

Anatevka: 'Sublieme soberheid'

Voor goed en wel nagedacht werd over de nieuwe productie van Anatevka is door de verantwoordelijken een bezoek aan Engeland gebracht. Gewoon om eens te kijken hoe Anatevka er daar uitzag. Juist ook voor Ramon van Stee was dat een nuttig bezoek: “Het is handig om te kijken wat de visie is en voor welke beleving dat bij het publiek zorgt. Je kunt voelen en zien wat het bij hen bewerkstelligt en zo kom je op ideeën. Mij viel vooral op dat het veelal meer ‘toneel’ is dan musical. Natuurlijk is het wel een volwaardige musical, maar het is wel heel sterk op de acteurs en actrices gericht. Zij maken het plaatje.” Het was het voornaamste dat opviel tijdens het bezoek. Juist bij deze productie waren decor, licht en geluid er ter ondersteuning van de kracht van de acteurs. “Met die gedachte in het achterhoofd zijn we dus naar leveranciers gaan zoeken”, vertelt van Stee.

Dicht bij de acteurs

Qua geluid (Van Stee werkt bijvoorbeeld met de Digico SD8) kwamen Van Stee en consorten al snel bij R.R. Showequipment terecht. Met het bedrijf van Rogier van Rossum werd namelijk al veel vaker samengewerkt. Van Stee:

“Dat werkt perfect. Rogier heeft zelf jaren als mixer gewerkt aan verschillende musicals en heeft zoveel kennis dat hij daadwerkelijk iets bijdraagt. Het is dan ook totaal geen ‘leverancier/afnemer-relatie’, maar hij denkt echt over alles mee. In mijn ogen is dat ook belangrijk bij dergelijke producties. Je moet als leverancier niet een zootje producten op de plank hebben staan om vervolgens enkel en alleen van daaruit te gaan denken en handelen. Zo werkt het natuurlijk niet.” Gezien de soberheid en intimiteit was het qua geluid vooral de bedoeling het dicht bij de acteurs te laten blijven. Van Stee: “We zorgen ervoor dat ze spraakverstaanbaar zijn. Ik ga geen effecten meegeven of het geluid heel erg vanuit de speakers laten komen. De acteur doet zijn verhaal en ik zorg dat het inderdaad zo intiem blijft. Bij de grotere scènes, zoals de opening, mag het allemaal juist wel wat groter zijn en ook daar probeer je ze mee te helpen. Op die manier maak je ook de keuzes voor de juiste materialen en vorm je eigenlijk stap voor stap het hele ontwerp. Voor de geluidseffecten die wel gebruikt worden en voor het begin en het einde van de show, gebruik ik speakers – ik noem ze Stage FX - die achter het achterdoek staan. Op die manier komt het geluid echt vanaf het toneel.”



Mooie mix

Van Stee had – zoals ook Rogier van Rossum elders in dit artikel al meldde – al snel voor ogen wat hij wilde. “Ik vind dat we in Nederland heel blij mogen zijn met een speakermerk als Alcons. Een fantastisch merk, waar dan ook al snel mijn oog op viel. Ik was er de afgelopen twee jaar al een paar keer mee in aanraking gekomen en ook bij Les Misérables werkte ik ermee. De keuze was toen dus snel gemaakt.” Zoals gezegd werkt Van Stee met de Digico SD8: “Naar zo’n tafel heb je eigenlijk al die tijd verlangd. Qua geluid heeft ‘ie een analoge feel, maar aan de andere kant biedt ‘ie qua automatisering, midisturing en scène-opvolging heel moderne oplossingen. Het is de ideale mix tussen fantastische klank en de mogelijkheden van nu.”

Vloer

Een opvallend aspect aan Anatevka is de vloer. Al bij de opening (Fiddler on the roof), bewijst deze zijn waarde. Het is een houten vloer, waaruit allerhande decoronderdelen omhooggetrokken kunnen

worden – zoals het schuine dak bij de opening. Ook deuren en tafels worden waar nodig – door de acteurs – uit de vloer omhoog geklapt, om ze na de betreffende scène weer net zo makkelijk in de vloer te laten klappen. Deze oplossing zorgt ervoor dat tafels, deuren en andere decoronderdelen niet door de acteurs de vloer opgesleept moeten worden. Het plaatje blijft intact. Fraai zijn ook de vakken met zand. Eenvoudig voorbeeld: Henk Poort gaat op de knieën, tilt een klepje uit de vloer en pakt vanonder de klep een hand zand, dat hij vervolgens door zijn vingers laat lopen. Symbool voor zijn geboortegrond natuurlijk. De overtreffende trap hiervan vindt plaats bij de slotscène, waarbij uit het dak over de hele breedte van het toneel een zandgordijn naar beneden valt. Een fraai gezicht. “Eigenlijk te fraai”, vertelt Van Stee lachend. “Als het minder fraai was dan hadden we het er namelijk al uit laten halen. Het wordt in elke recensie genoemd, maar als je het goed bekijkt is het onze ergste nachtmerrie. Het is zo’n fijn spul, dat komt echt overal in te zitten. De muzikanten zitten dichtbij en komen helemaal onder te zitten, maar wij

zitten halverwege de zaal en hebben het ook nog in de mengtafel zitten. Maar goed, het is prachtig en tekenend en daarom het perfecte sluitstuk van de musical.”

Verstoppen

De aanloop naar de première van Anatevka was heel ontspannen. Van Stee: “Iedereen zat al snel op één lijn en had hetzelfde doel voor ogen. Soms heb je heftige vergaderingen, ruzies en mensen die elkaar in de weg zitten, maar daar was totaal geen sprake van. Iedereen ging voor dat ene ding en was zich bewust van het feit dat het hier om de acteurs draait. Neem ook het licht bijvoorbeeld. Daarmee worden heel mooie plaatjes gecreëerd, zonder de aandacht bij de acteurs weg te nemen. Als het goed is vallen licht en geluid niet op bij deze productie. Zo hoort het ook, wij spelen geen hoofdrol. Als we dat zouden willen, dan zouden we ook op het toneel moeten gaan staan. Je moet weten wat je rol in het geheel is en mijn werk is eigenlijk om mijn werk te verstoppen. Ik denk dat we daar bij Anatevka heel goed in geslaagd zijn.”

LICHT EN GELUID

Licht

Aantal	Spot	Fabrikant
8	Mac2000 Performance	Mac
8	Cyberlights SV	High End
6	studio command 1200	High End
2	Studio color 575	High End
3	5kW fresnel met scroller	-
15	2kw fresnel met scroller	-
6	Par 64 met CP 61 bulb	Thomas
6	striplights	Thomas
4	source four multipar met medium lens op vloerstatief	ETC
18	2kw dimmers	-
12	5kW dimmer	-
2	DMX splitters	-
1	Road Hog	Flying Pig
1	DF50 hazer	-

Geluid

PA up

12x	Alcons LR14.
3x	Alcons ALC4.
3x	Alcons DDP.
2x	Alcons LR14B.
1x	Alcons ALC4.
1x	Alcons DDP.
2x	Alcons GRD14 grid.

PA down

2x	Alcons VR12.
1x	Alcons ALC4.
1x	Alcons DDP.
2x	Meyer 650p.
2x	Alcons BRKVR12 bracket.

Fills

6x	Alcons SR9.
1x	Alcons ALC4.
1x	Alcons DDP.
6x	BRKSR9.

Stage FX

4x	EAW KF200.
2x	Crest 7001.
4x	Speakerstand.

Stage Monitors

12x	EAW JF80.
4x	Crest 7001.
8x	Pan-tilt frame met extender 2-4 meter.
4x	Speakerstand.

Mixer

1x	Digico SD8.
1x	Stage-rack
	32in/8aes/24out.
1x	Pit-rack 48in/8out + xlr split.
1x	Madi-multi 80m.
1x	Madi-multi 25m.

Processing & FX

1x	Dolby Lake 8/8 aes/ebu.
1x	Lexicon M300.
1x	Lexicon PCM91.
1x	Valvotronics Gainryder
1x	SPL Tube Vitalizer.
1x	SPL Stereo Vitalizer mk2-T.
1x	Showworks midi wav player.
1x	Tascam CD player.

Wireless

25x	DPA 4066 boom.
7x	Countyman E6.
8x	Sennheiser 1046 ch27-29.
7x	Sennheiser 1046 ch41.
4x	Sennheiser 3032 ch59.
3x	Sennheiser 3032 ch63.
29x	Sennheiser SK50a.
1x	Sennheiser 1072-U + windscreen (god mic).
1x	Genelec 8030A.
1x	Diverse Antennes, Splitters, Bantampatch en Afluistering.

Orkest Monitors

1x	Yamaha O1V96.
1x	Mackie 12/2.
1x	Aviom Y1.
2x	Aviom A16D pro.
12x	Aviom A16II.
12x	Genelec 8030A.

Orkest Microfoons

2x	Neumann TLM193.
5x	Neumann KM184.
6x	AKG C414.
4x	DPA 4060.
1x	EV RE20.
2x	Shure B98.
4x	BSS DI.
2x	Sennheiser MD428.

